

УДК 636.4.082

Данчук В.В., доктор сільськогосподарських наук, професор
Подільський державний аграрно-технічний університет
Токарчук Т.С., аспірант
Ключук М.Р., аспірант

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ПОРОСЯТ ЗА РІЗНИХ ТЕРМІНІВ ЇХ ВІДЛУЧЕННЯ ВІД СВИНОМАТОК

Рецензент – кандидат сільськогосподарських наук М.О. Мазанько

У статті висвітлено зміни показників рухової активності поросят у перші три дні після їх відлучення від свиноматок. При відлученні поросят у 45-добовому віці у першу ж ніч після дії стресора спостерігаються високі показники рухової та кормової активності, натомість істотно знижується час на відпочинок. Вага поросят при відлученні істотно не впливала на поведінку тварин при дії стресора. При відлученні поросят від свиноматок у 55-добовому віці не встановлено високої рухової активності тварин у нічний період першої доби, поросята переважно відпочивали. Показники рухової активності поросят першої та другої дослідної групи в нічний період другої доби після відлучення були подібними. При чому вирівнювались і показники часу, які тварина витратила на відпочинок. На третю добу після відлучення час витрачений на споживання корму поросятами другої дослідної групи виявився децю вищим, проте загальна динаміка кормової активності за добу була подібною у двох дослідних групах.

Ключові слова: поросята, стрес, рухова активність, кормова активність, відпочинок.

Рухова активність тварин – фізіологічний процес, що залежить від психічної активності тварин і проявляється у вигляді поведінки [1]. Виходячи з того, що поведінка тварин – це система взаємопов'язаних реакцій, що здійснюються живими організмами для пристосування до середовища, виконання нагальних потреб і відтворення виду, то зміна умов утримання, фізіологічного стану, раціону, кліматичних умов, обслуговуючого персоналу, перегруповування, відлучення поросят від свиноматок і т.д. впливає на поведінку тварин, рухову активність та метаболізм [2,3,4,5].

Хімічна енергія, яка утворюється в організмі, має чітку спеціалізацію її використання. Якщо проходить переорієнтація на окремі напрямки, то може розвиватись патологія [6], проте інколи це є бажаний для виробництва продукції тваринництва ефект. Так, зниження рухової активності призводить до посилення депонування хімічної енергії, ожиріння, ослаблення рухового апарату та збільшення середньодобових приростів. Інтенсивна рухова активність супроводжується схудненням тварин та зниженням їх середньодобових приростів.

За дії стресів різної етіології досить часто спостерігається зниження продуктивності, резистентності та зміна параметрів рухової активності [7]. Спостереження за поведінкою тварин працівниками ферми і є частіше всього основним критерієм за яким викликають ветеринарного лікаря [1,2,6].

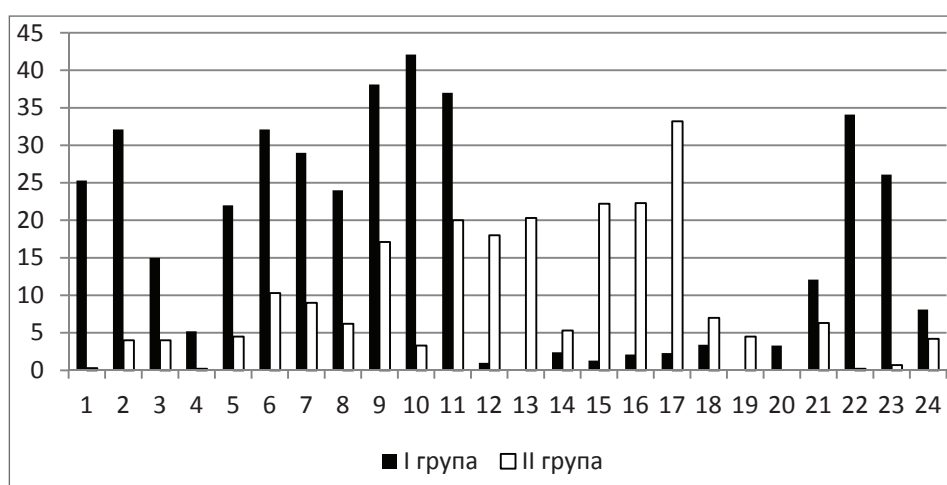
Метою даної роботи було дослідити рухову активність поросят після відлучення залежно від терміну їх утримання під свиноматками.

Матеріали і методи. На клініці факультету ветеринарної медицини Подільського державного аграрно-технічного університету для проведення дослідів було відібрано дві групи поросят великої білої породи по 20 голів в кожній (підібрано поросят від 3 свиноматок в групі). Поросят першої групи відлучали від свиноматки на 45 добу життя. Поросят другої групи – на 55 добу життя. Після відлучення поросят утримували у тих самих клітках, де вони знаходились в підсисний період онтогенезу із вільним

доступом до води. У 08:00 та 16:30 у годівниці поросят вносили збалансований комбі-корм, а о 08:45-09:00 давали зелену масу (різнотрав'я).

Цілодобові відеозаписи рухової активності поросят проводили за допомогою відеореєстратора CR6324SR. Метод реєструє виключно рухову активність тварин протягом доби (прийом води, корму, агресивні взаємодії, вимушені і не вимушені рухи і т.д.), проте статичні пози тварин він не реєструє, причому, запис звуків проводиться виключно при проявах рухової активності. Рухову активність реєстрували за трьома критеріями: рух, прийом корму, відпочинок. Аналізували рухову активність окремо по годинах та за добу в цілому [7].

Результати й обговорення. Терміни відлучення поросят від свиноматок істотно впливають на прояви рухової активності на першу добу після дії стресора (рис.1). Зокрема, у поросят першої дослідної групи із 1-ї до 2-ї години ночі рухова активність була відносно високою, після чого дещо знижувалась до 4-ї години і знову істотно зростала до 6-ї години ранку.

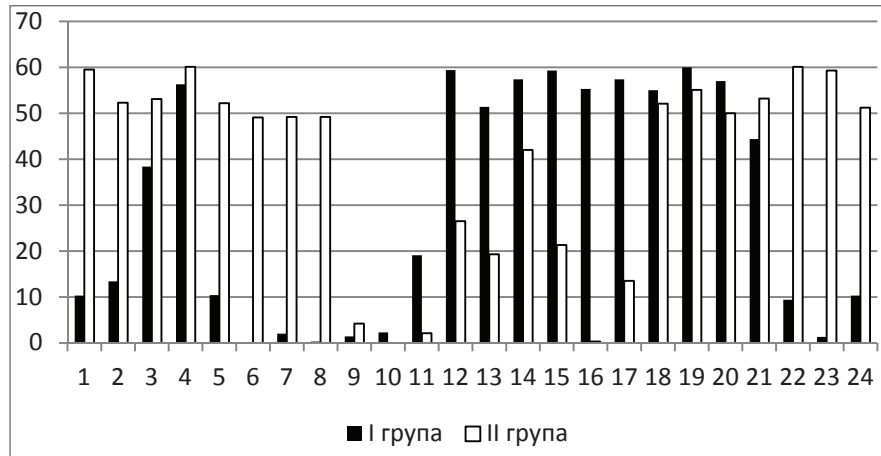

Рисунок 1. Рухова активність поросят на першу добу після відлучення від свиноматки (хв./год., n=7-10)

Поросята першої групи вночі виглядали дещо збудженими та проявляли кормову активність на вищому рівні ніж поросята другої дослідної групи. Високий рівень рухової активності зберігався до 11-ї години, після чого помітно знижувався. Наростання рухової активності у поросят першої групи спостерігалось лише ввечері.

Відлучення поросят в 55 добовому віці, на відмінну від поросят першої дослідної групи, не супроводжувалось проявами високої рухової активності протягом нічного періоду на першу добу після дії стресора. Рухова активність коливалась з 1-ї до 7-ї години ранку в межах від 0,2 хв./годину до 10,3 хв./годину. В основному тварини витрачали час на дорогу від місця відпочинку до годівниці, споживання корму і повернення назад.

Очевидно, дещо вищий рівень лактації свиноматок перед відлученням у 45 добовому віці ставить живлення поросят на момент відлучення у більшу залежність від молока свиноматок. Тому, поросята в нічний період проявляли високу рухову і кормову активність. З іншого боку, зниження молочності свиноматок зменшує залежність поросят від споживання молока при відлученні у 55-добовому віці. Поросята вночі спали. Як свідчить рисунок 2, час витрачений на відпочинок на першу добу після відлучення, істотно залежав від умов дослідження. Поросята I дослідної групи, на першу добу після дії стресора, час на відпочинок витрачали значно менший (730 ± 16 хв./добу), порівняно до поросят другої дослідної групи (941 ± 21 хв./добу).

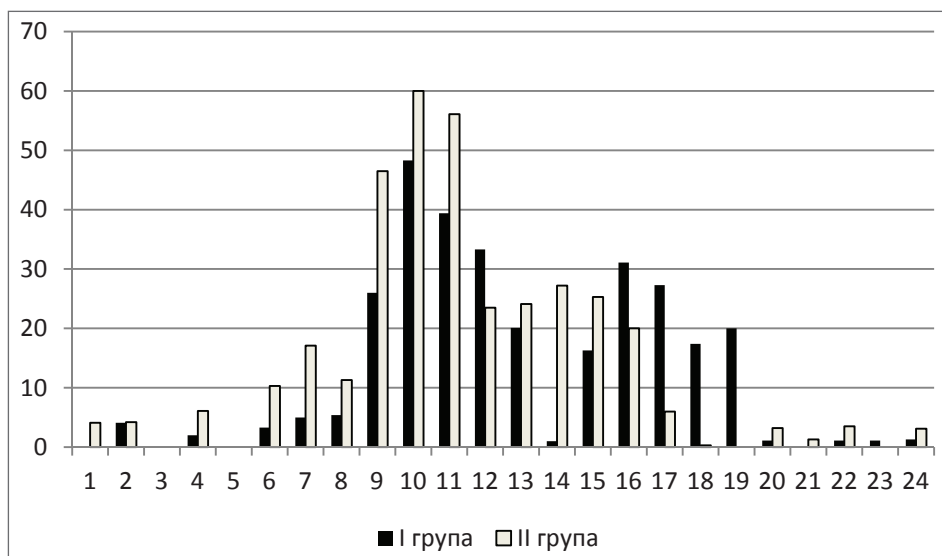

Рисунок 2. Час витрачений на відпочинок поросятами на першу добу після відлучення від свиноматки (хв./год., n=7-10)

Зокрема, поросята другої дослідної групи з 1-ї до 8-ї години переважно відпочивали. Наростання термінів відпочинку спостерігаються на 14-ту годину, після чого знижуються до 17-ї години. Починаючи з 18-ї до 24-ї години поросята також не проявляли рухової активності, в той час коли у поросят першої дослідної групи основний час на відпочинок припадає з 12-ї до 21-ї години. Іншими словами, поросята відлученні в 45-добовому віці є більш чутливими до дії стресора, що проявляється високою руховою активністю у нічний період, після чого настає деяке виснаження, і поросята відсипаються в день.

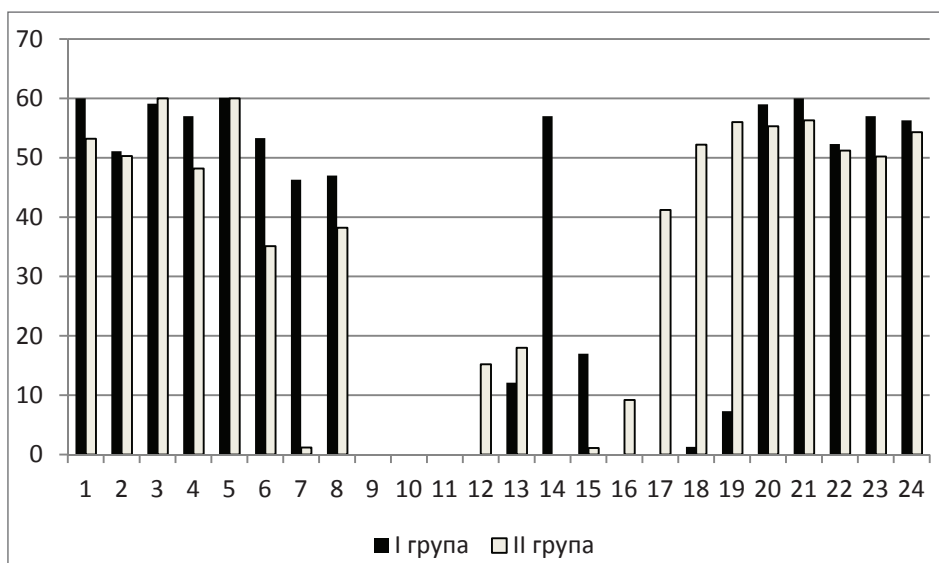
По добові відеозаписи рухової активності поросят на другий день після відлучення їх від свиноматок у I дослідної групи займають проміжне становище між відеозаписами на перший і третій день досліджень. У нічний період поросята вже значно більше відпочивали. Так час на відпочинок із 1 до 7 години поросята I групи на першу добу після дії стресора витрачали в середньому 130 хвилин, тоді як на другу добу – 392 хвилини.

На третю добу після відлучення поросят від свиноматок (рис. 3.) час витрачений на споживання корму поросятами II дослідної групи (350±20 хв./добу) був дещо вищий ніж у поросят I дослідної групи (301±14 хв./добу). Тоді як загальна динаміка кормової активності була дуже подібною, із максимальним піком з 10-ї по 11-ту годину (споживання зеленої маси), пізніше вона дещо знижувалась, але в цілому мала подібний характер.

Рисунок 3. Час витрачений на споживання корму поросятами на третю добу після відлучення від свиноматки (хв./год., n=7-10)

Як свідчать дані рисунку 4, час витрачений на відпочинок поросятами двох груп в нічний період був дещо подібним. В обідню пору доби зафіксовано наростання часу на відпочинок, після чого наступне підвищення спостерігається з 19-ї до 24-ї години. У поросят II дослідної групи час на відпочинок істотно почав наростати із 16:00 і до 24-ї години цей показник знаходиться на відносно високому рівні.

Рисунок 4. Час витрачений на відпочинок поросятами на третю добу після відлучення (хв/год., n=7-10)

В цілому динаміка відпочинку поросят I і II груп була подібна за своїм характером із максимумом у нічний період доби, і не значним у денний період. Абсолютні величини часу витраченого на відпочинок поросятами протягом третьої доби після їх відлучення від свиноматок становили відповідно: I група – 814 ± 10 хв./добу та II група 809 ± 15 хв./добу.

Висновок. Термін відлучення поросят від свиноматки істотно впливав на їх рухову активність протягом перших трьох діб після дії стресора. При відлученні у 45-добовому віці на першу добу зростають показники рухової і кормової активності в нічний період. Відлучення поросят у 55-добовому віці не супроводжувалось наростанням рухової активності в нічний період, поросята більше відпочивали і витрачали більше часу на споживання корму.

БІБЛОГРА ФІЯ

1. Фізіологія сільськогосподарських тварин: підручник: видання друге, доповнене / [А.Й. Мазуркевич, В.О.Трокоз, В.І. Карповський та інші] -Свинарство. Монографія. / [В.М. Волощук, В.П. Рибалко, М.Д. Березовський, ... А.М. Шостя та ін.] ; під ред. В.М. Волощука. – К.: – Аграрна наука, 2014. – 592 с.
2. Менинг О. Поведение животных: Вводный курс . – М.: Мир, 1982. – 358 с.
3. Тинберген Н. Поведение животных. – М.: Мир. – 1969. – 217с.
4. Шилов И.А. Физиологическая экология животных .: Учебное пособие. -Кондрахин И.П. Клиническая лабораторная диагностика в ветеринарии /И.П.Кондрахин, Н. В.Курилов, А. Т. Малахов. – М.: Агропром-издат, 1985. – 287 с.
5. Методичні рекомендації. Визначення рухової активності тварин./[В.В. Данчук, О.В. Данчук, Т.І. Приступа та ін.]; під ред. В.В. Данчука.– Кам'янець-Подільський, 2015.– 39 с.

Данчук В.В., Токарчук Т.С., Ключук М.Р. Двигательная активность поросят при различных сроках их отлучения от свиноматок

В статье представлены изменения показателей двигательной активности поросят в первые три дня после их отлучения от свиноматок. При отъеме поросят в 45- дневном возрасте в первую же ночь после воздействия стрессора наблюдаются высокие показатели двигательной и кормовой активности, зато существенно снижается время на отдых. Вес поросят при отъеме существенно не влиял на поведение животных при действии стрессора.

При отъеме поросят от свиноматок в 55- суточном возрасте не установлено высокой двигательной активности животных в ночное время первых суток, поросята преимущественно отдыхали. Показатели двигательной активности поросят первой и второй опытной группы в ночное время вторых суток после отлучения были подобными. Причем выравнивались и показатели времени, которое животное тратила на отдых. На третьи сутки после отлучения, время потраченное на потребление корма поросятами второй опытной группы оказалось несколько выше, однако общая динамика кормовой активности в сутки была подобной в двух исследовательских группах.

Ключевые слова : поросята, стресс, двигательная активность, кормовая активность, отдых.

V.V. Danchuk, T.S. Tokarchuk, M.R. Kliutsuk. Motion activity of piglets at different terms of their separation from sows

The article highlights the changes in indicators of piglets motion activity in the first three days after their separation from the sows. Weaning 45-days age piglets, high performance in motion and feeding activity is observed in the first night after stressor; in return time to rest is reduced significantly. Piglets weight during separation did not influence the animals behavior under stressor action. Separating 55-days age piglets from the sows, animals' high physical activity was not established during the first days' night, the piglets mostly rested. Piglets physical activity indicators for the first and second research groups at night during the second day after weaning were similar. Moreover indicators of time that the animal spent on rest were leveled. On the third day after weaning second research group piglets time spent on fodder consumption was slightly higher, but the overall dynamics of the feeding activity per day was similar in the two research groups.

Key words: piglets, stress, motion activity, feeding activity, rest.